

Iz haja
10., 20. in zadnjega
dné vsakega meseca.

Naročnina
stane 1 gld. na leto.

Posamne številke
po 5 kr.

GLASNIK

Naročnino in dopise
pošiljajte uredništvu
»Glasnik«
Cesta v Mestni Log 4.

Oglasila
delavcev, ki nimajo dela,
ali delodajavcev, ki
iščejo delavcev, se vspre-
jemajo zastonj!

Krščanski delavci, združite se!

Štev. 11.

V Ljubljani, 20. aprila 1898.

Letnik IV.

Vabilo k ljudskemu shodu

katerega priredi slovensko katoliško delavsko društvo v Ljubljani v nedeljo, dne 24. aprila t. l. ob polu 10. uri dopoludne na vrtu katol. rokodelskega društva, Poljske ulice št. 10. Dnevni red: a) obrtna sodišča in delavci. Poročevalec g. A. Jean. b) Položaj stavbin-
skih delavcev (zidarjev itd.). Poročevalec g. J. Gostinčar. c) Raznoterosti. — K mnogo-
brojni vdeležbi vabi

Odbor.

Dve vrsti proletarijata.

Socijalne demokrate je težje prijeti, nego najopolznejšo postrv. Kjerkoli se jih lotiš, pa se ti izmuznejo. Če jim očitaš njihovo brezverstvo, ti brz začno lagati, da proti veri nimajo nič, da gredo samo proti črnim. Če jih potem primeš, kaj imajo proti duhovnikom, se ti izvijajo, da so le proti višjim, proti nižjim pa ne — tako jim ne prideš do živga.

Reci jim, da uče »prosto ljubezen«. Takoj se postavijo po robu, češ, da kapitalisti tako ne držé nič na zakon in da torej tudi njim ne smeš ničesar očitati v tem oziru.

Zini, da so proti narodnosti, brz ti iztaknejo, da je kapital mednarodni, da morajo tudi delavci biti mednarodni, da pa s tem ne kratijo pravic posamnim narodom.

Najzanimivejše je pa, kako se skušajo rudeči purani izmuzniti, kadar se gre za kako večjo surovost. Često se primeri, da sodrugi kod zdivjajo. Po Slovenskem imamo zato dovolj vzgledov. A v zadnjem času se množe taki divji nastopi socijalnih judokratov po celem svetu. V Pragi, po severnem Českem sploh, v Levovu in v Krakovem, v Gradcu,

v Trstu se kažejo bratci proste ljubezni kot pravi stekli orangutangi. Saj so pred nekaj dnevi v Trstu duhovnika na prižnici napadli, ko je govoril o socijalnem vprašanju. Ali pa pri nas v Ljubljani? Če le na samem dobé kakega našega somišljenika, brz planejo po njem. Pri shodih izzivajo in se obnašajo brezmejno surovo.

A v svoji zviti butici so dobili tudi za to izgovor. Po časopisju vsak tak slučaj otresejo s svoje rame, rekoč: to niso bili naši sodrugi, marveč lumpovski proletarijati. Cel svet vé, da če kdo zasluži ime lumpovskega proletarijata, ga zaslužijo judokratje. V »Arbeiterzeitung«, v »Pravo lftu«, v »Delavcu« smo že večkrat brali o tem lumpovskem proletarijatu, kadar se je slo za to, da se kaka manj častna zasluga (pobijanje oken, pretep, poboj i. t. d.) judokratskih surovcev zakrije.

Zanimiva je pa venderle ta beseda »lumpovski proletarijat«. Spričuje nam namreč stare resnico, da socijalni judokratje poznajo dve vrsti proletarijata: lumpovski in gosposki, K gosposkemu štejejo sebe. In po pravici. Tak sodrug kot n. pr. Francoz Lavy, ki nosi suknje v vrednosti 200 frankov, dr. Adler, ki ima tisočakov več nego črepinj, Singer, ki ima na leto več nego 40.000 mark dohodka, Liebknecht z nad 10.000 markami na leto, dr. Arons, ki »zasluži« za štiri ministre, tiskar Dic v Stuttgartu, ki ima ogromne dohodke — vsi ti pač nočejo imeti nobene zveze z reveži, ki komaj za suh kruh zaslužijo, razven jedne, — da jim namreč ti reveži plačujejo od svojih krvavo prisluženih krajcarjev.

Na Francoskem je med socijalnimi judokrati več milijonarjev, n. pr. Renon, Trebon, Arželijé, Hovelak, Mielvak, Rikar in veliko

ogromnih bogatinov. Socijalistiški poslanec Vejan, (Vaillant) je milijonar in ima več hiš. V zbornici vedno govori proti zasebni lasti, svojim gostačem v hiši pa niti najrevnejšim ne odpusti nohenega solda. Kako se masté prvaki socijalnih judokratov, smo že mnogo-krat pisali. Na tisoče »služijo« na leto s časopisi, z agitacijami, shodi.

Lumpovski proletarijat jim plačuje in kadar jim ni všeč, pa ga zatajé iz hvaležnosti. Lahko delimo vse judokrate v dve vrsti: tiste, ki dajejo in nimajo nikjer besede, in tiste, ki jemljejo in imajo vso besedo. Prvi so lumpovski, drugi pa »gosposki«; bolje bi se jim reklo uzmovski.

Nedavno je umrl na Francoskem kardinal Boajé (Boyer) in v svoji oporoki je zapisal: »Ko se poravnajo stroški za pogreb, ki bodi priprost, naj se vse drugo premoženje razdeli med uboge.« Malo preje je umrl socijalistični jud Moris na Angleškem, ki je bil milijonar in ta ni zapustil niti revežem sploh, niti sodrugom — počenega groša. Tako je lahko buriti proti zasebni lasti.

Socijalni judokratje pravijo, da hočejo vjednačiti svet; razloček med stanovi tajé, a sami delajo med svojci največje razločke. Mi vemo zakaj. Zato ker po svojih načelih ne morejo biti drugačni, nego sebični. Vsem jednaka je samo krščanska pravičnost, ne-sebična pa samo krščanska ljubezen. In obeh teh sodrugih ne poznajo!

Politika po svetu.

Otvoritev državnega zbora. Zopet so odšli naši poslanci na Dunaj, ker danes se zopet snide državni zbor po prijetnih velikonočnih počitnicah. Vse časopise se peča s temnim vprašanjem, kaj nam prinese že prva

LISTEK.

Trije polovičarji.

Priobčil A. A.

(Dalje.)

5. V boj zoper črne!

Tako živahno gibanje je bilo težko kedaj v trgu pri jezeru, kakor prihodnji teden. One gospode, ki smo jih v gostilni pri lipi spoznali, videti je čudovito velikokrat hiteti sem ali tja. Zlasti Šlegel bi bil osramotil vsacega krošnjarja precej prvi teden, ko je lovil kmete v svoje mreže. Dobri mož pa je storil marsikatero trudapolno pot zastonj, in marsikatera kaplja potu padla je v onih dneh zastonj na žrtvenik prostozidarstva. Pri kmetih ni imel sreče. Prijazno so ga sicer skoro povsod sprejeli, kajti bali so se skoro povsod njegovega vpliva in vedeli niso, kedaj ga bodo

v kaki težavni zadevi potrebovali. Ko je pa počasi povedal svoje misli: Kako škoda je lepega miru, katerega bodo klerikalna društva popolnoma vničila, kako bode nek klerikalen shod, če je prav slišal, zboroval celo prihodnjo nedeljo v trgu, h kateremu naj sploh nikdo ne gre, tedaj pa kmet ni hotel poslušati in kmetica ga je navadno vprašala, če bi se mu ne ljubilo nekoliko surovega masla ali pa kislega mleka. Če je pa prijazni gospod nastopil predrzneje ter ljudem jel prigovarjati, naj si ne pusté v tej stvari od duhovnikov ničesar svetovati, tedaj so ljudje ljubeznivega liberalca navadno z lepimi besedami odpravili, večkrat pa tudi ostro in naglo opozorili na hišne duri.

»Če ste zato prišli, gospod notar«, rekel mu je stari Miklavžev, »potem ste k meni čisto zastonj prišli; pri sodnji ste lahko premeteni, kar se pa tega tiče, verujem našemu

staremu župniku več, kakor pa vam luterancem«, in ropotaje je zaloputnil vežna vrata za Šlegelnom.

Tako je naletel naš naprednjak večkrat. Seveda, tudi izjeme so bile, kjer so ga prijazno sprejeli in mu vse obljubili. A to so bili možje, ki so bili že znani kot somišljeniki liberalcev. Da bi pa kdo pričal zoper župnika zaradi one pridige, o tem pa tudi teh nikdo ni hotel slišati.

Z najprijaznejšim obličjem in še bolj prijaznim nasmehom stopil je Šlegel v torek tudi čez Novakov prag.

Štefan ga je sprejel zelo vljudno ter ga peljal v sobo. Dolgo sta se pogovarjala in preresetavala časovna vprašanja ter se tudi dotaknila shoda, ki se bo obhajal prihodnjo nedeljo. Marsikaka predrzna izjava notarjeva je že ranila kmetov verski čut, toda notar je znal vselej stvar tako zasukati, da nič slabega

seja. A odgovora na to vprašanje ne vé nihče, toda toliko je gotovo, da nimamo pričakovati nič dobrega in zelo bi se motil tisti, ki bi pričakoval sedaj od našega avstrijskega parlamenta kako pozitivno delo. Nemška opozicija grozi zopet s skrajno obstrukcijo, torej bo zopet dovolj ropotanja, vpitja in poimenskega glasovanja. Tudi zmernejši nemški nacionalci, boječ se za svoje mandate, se pokoré terorizmu Wolfa in Schönererja. Veliko dragega časa se bo potratilo s prazno debato o ministerskih obtožnicah, in ko bode to končano, spravijo obstrukcionisti zopet drugo gradivo na dan. Vsaj tako grozé njih listi. Zaradi tega je grof Thun v precejšnji zadregi. Možno hoče posredovati mej desnico in levico, a posledica tega posredovanja je ta, da mu razun veleposestva nihče ne zaupa. Grof Thun je hotel ustanoviti neko srednjo stranko, ki bi bila sestavljena iz zmernejših strank desnice in leve, torej zopet »koalicija« nesrečnega spomina. Pa tudi to ni šlo. Tako so minile parlamentarne počitnice in grof Thun se sedaj ne ve, kako bo spravil pogodbeni provizorij pod streho. Tudi to, kako se bodo vredile jezikovne razmere, je naši vladi španjska vas. Kajti v sedanjih razburjenih časih, ko je naš parlament pokazal vso svojo nezmožnost, ni misliti, da se bo sklenil kak vsem narodom pravičen jezikoven zakon. Vsa notranja politika avstrijska je gordijski voz, samo Aleksandra ni, ki bi ga presekala. Zato pa se govori in piše o državnih katastrofah in krizah, o absolutizmu in paragrafu 14. Nam se vsa ta zmešnjava čisto umevna zdi, ker, ako vodilni krogi ne priznajo krščanske pravičnosti za temeljni princip, po katerem naj se uravna naše narodnostno in socialno življenje, ne more naša politika imeti blagoslova. Dokler se človeštvo ne povrne k praktičnemu krščanstvu, toliko časa bodo večji narodi zatirali manjše narode in bogatini zatirali reveže.

Naša organizacija.

Slov. katoliško delavsko društvo v Ljubljani je izdalo v 5. do 12. tednu 106 gl. 60 kr. svojim obolelim članom v podporo. — V nedeljo, dne 24. t. m., priredi društvo javni društveni shod ob polu 4. uri popoldne v gostilni g. Janeza Zupina št. 38 v Vodmatu. Somisljeniki, pridite v obilnem številu, ker je dnevni red zelo važen.

Slovenska kršč.-socialna zveza priredi v nedeljo dne 1. maja izlet na Šmarno gor, kjer bo ob polu 10. uri služba božja, popoldne pa se vrši v Sent-Vidu ljudska veselica in ljudski shod slov. katol. delavskega društva. Somisljeniki, udeležite se tega izleta v najboljnejšem številu in pokažite, kako krščanski socialisti praznujemo prvi maj.

misleči kmet ni spoznal volka v ovčji koži. Da Novak k shodu ne bo šel, to je notar že tako pričakoval, toda on bi bil zelo rad videl, da bi bil bogat, povsod spoštovan kmet tudi pri drugih vporabil ves svoj vpliv zoper klerikalce.

Ni se mu posrečilo, da, Štefan je postal počasi celo nezaupljiv do notarja, čudna se mu je zdela njegova naglica, spominjal se je mogoče tudi župnikovih besed, zato je rekel slednjič:

»Da mi taki shodi niso povšeči, to veste, drugega pa ne bom storil, prav gotovo ne.«

Šlegel se je moral s tem zadovoljiti, toda obupal popolnoma ni; nadaljeval je svoj lepi posel.

»Ljubi oče«, pravi Marijana, ko je notar odšel, »niti povedati vam ne morem, kako mi je, ako pride ta notar v našo hišo. Nas tako predrzno ogleduje in tako grdo govori

Gospodarska zveza. Od raznih strani so nam došla vprašanja, kdaj prične poslovati toli potrebna »Gospodarska zveza«, od katere se pričakuje mnogo koristij na narodno-gospodarskem polju. Mi na ta vprašanja danes še ne moremo odgovoriti, upamo pa, da interesantom ne bo treba več dolgo čakati na odgovor, ker se na ustanovnem občnem zboru izvoljeni odbor kmalu konstituiral in prične poslovati. — Izrazila se je tudi od neke strani želja, da bi bili poleg vrlega gospoda načelnika dr. Iv. Šusteršiča izvoljeni v načelnstvo nastopni gg. odborniki: dr. Jan. Ev. Krek, dr. Iv. Janežič, vodja Fr. Povše, dr. J. Brejc in Iv. Pliberšek, ki smejo po pravilih biti vsi izvoljeni in ki bodo gotovo z gospodom načelnikom vred posvetili vse moči v narodno-gospodarski prosep našega naroda. — Te gospode tudi mi najtopleje priporočamo v izvolitev.

Iz Meniške pri Cirknici. Dragi Miha! Po minolem postnem času naj Ti zopet napišem nekaj vrstic. Prav željno pričakujemo, da bi se priredil kak shod, da bi nas poučili o marsičem, posebno o socialnih demokratih, sedaj, ko pri nas še ni tal za njih seme. Upamo, da se o poletnem času priredi. Se nekaj Ti moram povedati. Pred nekaj tedni so prišli v neki vasi blizu nas dva možicelja in jih pripeljali v Cerknico ter jima dali v ječi pokusiti cerkniškega ričeta. Eden je bil rudar, drugi krojač, iz njih govorov je bilo pa takoj spoznati, da sta sejalec demokratiškega semena. Prijatelj, ki je imel priliko z njima se razgovarjati, mi je pripovedoval, kakšna je njuna modrost. Rekel je, da sta imela take umazane razgovore, da ko bi bil nekaj časa med njima, bi prišel ob vero. Konečno sta tudi rekla, da ne verujeta drugzega, kakor da je cent mesa precej velik kos in ko bi ga snedel, bi bil gotovo sit. Ves kaj, Miha, jaz mislim, da jima je gotovo prav slabo ričet dišal, ker sta imela v mislih tisti veliki kos mesa. Te prisrčno pozdravlja Tvoj France.

Socijalne zadeve.

Iz Kamnika. (Nekaj nasvetov v pomoč kmečkemu stanu.) Prepričani smo, da bode kmet propadel, če pojde tako dalje, a vemo tudi, da je še čas rešiti kmečki stan, akoravno s precejšnjimi žrtvami. Od osrednje vlade nam ni kmalu kaj vspešnega pričakovati, zato je naloga deželnega zbora, da se loti tega velevažnega vprašanja. Družinske razmere se bodo zboljšale, ako se potom organizacije vrne udom tega stanu njihova stanovska čast, dostojne pravne pravice in naobrazba. Poleg tega pa naj se službujočim udom dá prilika stalnosti in napredka, kakor tudi dostojna preskrbitev za starost. Zadnje je najbolj pereče vprašanje. Za tvorniške delavce se vendar nekaj giblje v tem oziru, za kmečke pa se dosedaj še ni nič storilo. Po-

o najsvetejših rečeh; dobro gotovo ne misli z vami.

»Pusti, pusti,« odvrne Štefan navidezno ravnodušno, »on je vendar gospod, ki se večkrat prav dobro potrebuje.«

»Oče«, pravi nato hčerka ter prime njegovi roki, »kako bi veselilo mater in mene, če bi poslušali gospoda župnika in se vdeležili shoda, katerega se mnogi že tako veselijo.«

»Pojdi no, Marijanica«, miri jo Štefan, »tega ti ne razumeš, treba je biti oprezen, sploh pa tudi ni potreba, da bi bil vsak že prvič navzoč;« nato gre zopet na delo, Marijana pa k bolni materi. Na zunaj se mu ni zapazilo ničesar, toda v njegovem notranjem je bilo vse drugače, on je ljubil svojo ženo in hčerko svojo; marsikatera beseda notarjeva pa mu tudi ni bila po godu; jel je omahovati.

(Dalje sledi.)

selski red potrebuje nujne spremembe. Mestni posli morajo se od kmečkih popolnoma ločiti. Ne samo službeni pogoji, odpoved, obroki plačevanja itd. so potrebni spremembe, marveč dobava poslov mora se omogočiti v obče za vse službene stroke in posebej v prvi vrsti za kmetiške gospodarje. Kakor so svoj čas v samotah ustanovljena industrijska podjetja vabila delavce z dobrimi plačami, tako ima v tem oziru dolžnost posamična dežela, da s primernimi dejanji privabi svojim deželanom potrebnih kmetijskih poslov. Glavnica, katera bi se v ta namen postavila in se nakazovala s primernim nastavkom za vsako celoletno službo, pri večletni nepretrgani službi pa se nastavek podvojil in potrojil, služila bi zajedno tudi kot fond za starostno preskrbljenost, ker bi se od obdarovancev in gospodarjev radovoljno nekaj vplačevalo. A to še ni dovolj. Potreba in čas zahtevata večjo izobrazbo kmečkega stanu. In to je potrebno tako za gospodarje in njihove pravne naslednike, kakor tudi za službujoče ude tega stanu. Vstanovitev zimskih tečajev z učnimi predmeti prirodosnanstva, spisja, računstva itd. so na vseh štirih rednicah in trirazrednicah na deželi nujna potreba. V Ljubljani in po potrebi tudi v drugih mestih po deželi naj se ustanove vsakoletni celozimski tečaji za vse predmete umnega gospodarstva in gospodinjstva. Raba strojev se lahko pokaže pri primernih izletih pri kakem veleposestniku ali gospodarskem društvu. Na omenjenih tečajih in na deželni kmetijski šoli poučuje naj se tudi potrebno pravosnanstvo in narodno gospodarstvo. Pri tej priliki bodi omenjeno, da se je na obstoječi kmetijski šoli na Grmu iz nezadostnih, da ne rečemo neumnih ozirrov pouk o pravosnanstvu opustil. — Preveč je kmetijstvo zagaženo, da bi samo lepa navodila naprednega kmetijstva zadostila. Kakor se mora izvesti družabna preosnova na jedni, tako mora v prvi vrsti tehnika prispeti rešitvi agrarnega vprašanja v pomoč. Da se bo pa dobilo med kmeti dovolj smisla za to, je treba organizacije. Iz lastne skušnje poznamo veliki gospodarski gmotni dobiček, katerega imajo udje od gospodarskih zadrug, a vsaj tolike, če ne večje vrednosti je skupni duh vzajemnosti, izobrazba, želja po napredku, ki se vzbudi v taci zadrugah. Čim več zadrug se ustanovi, tem bližje bo doba, ko se bodo javni zastopi res jeli brigati tudi za kmeta.

Socijalni napredek na Angleškem. Angleški poljedelski urad je pred kratkim objavil nekaj zanimivih podatkov o konzumu najvažnejših živil na Angleškem. Znamenit je pojav, da poraba mesa vedno narašča: v zadnjih dvajsetih letih je vžitje mesa na Angleškem od 112 angl. funtov se pomnožilo na 122 funtov za osebo. Treba pa je vedeti, da se plače delavcev v tem času niso zvišale, da je torej povečani konzum mesa pripisovati le primeroma jako nizkim cenam raznih mesnih živil. Pri teh računih pa se je vpoštevalo samo goveje, svinjsko in ovčje meso. Razlagati pa se dajo nizke cene mesa s tem, da se zadnji čas uvaža na Angleško veliko konserviranega mesa iz Avstralije, ki je jako po ceni. Veselo znamenje je tudi to, da pomnoženo vživanje mesa ni znižalo porabo pšenice. Iz navedenih podatkov sledi, da ima angleško ljudstvo razmeroma jako ugodne življenske razmere, tako da so nam Angleži tudi v tem oziru veliko bolj naprej. Nasprotno pa vedno bolj pojema na Angleškem konzum krompirja, ki ima jako malo redilnih snovi v sebi. Vedno več pa se povžije mleka, jajec in sira. Lahko torej rečemo, da se angleško ljudstvo sedaj boljše preživlja, kot nekdanj.

Izdelovanje vžigalic v Belgiji. Vsled kraljevega ukaza se je v Belgiji sestavila posebna komisija iz imenitnih učenjakov, obrtnih nadzornikov in strokovnjakov, ki naj bi studirali, kako naj bi se izdelovanje vžigalic vršilo brez rabe rumenega fosforja, ki je hud strup človeškemu telesu. Morda ni industrije, ki bi bila delavcem bolj pogubonosa, kakor izdelovanje fosforatih vžigalic. Fosforna nekroza se imenuje ona strašna bolezen, kateri so izpostavljeni delavci tacihi tovarn. Skrajna potreba bi bila, da bi država prepovedala zlasti izdelovanje in rabo navadnih rdečih žveplenk.

Naši nasprotniki.

Roparski ptiči. Vsaka stvar v naravi ima svoje nasprotnike. Tudi naši krščansko socialni organizaciji se jih ne manjka. Naše nasprotnike štejemo lahko v več vrst, ki se ločijo v razne prednamske dôle, vendar je pa vse rodilo sovraštvo do krščanske pravičnosti in krščanskih nazorov. Nasprotniki naši tudi niso vsi jednako krvoločni nasproti nam. Najhujši med vsemi so židovskoframasonski kapitalisti in njih zavezniki socialni demokratje. Ker si je »Glasnik« v sedanjih povečani obliki stavil nalogo, ogledati si semtertje »menazerijo« nasprotnikov ter potem častitim čitateljem opisati te »živalice« ter jih oceniti po njihovem vedenju, kakor zaslužijo, zato hočemo danes pogledati nekoliko v »kurnik« socialne demokracije. Kakor pravi idealisti izvolili so si naši »sodruzi« svojega vodnika iz ptičjega zaroda. Orel (po nemško Adler) je ptica roparica, kateri posebno diše kokoši in piščeta in katera strahuje ves socialno demokratični ptičji rod. Mogočni Orel se dviga v zraku in celi socialno demokratični rod pada pred njim na kolena in občuduje njegovo jastrebsko modrost, katera ume piščetom in kokosim z občudovanja vredno zvitostjo in strogostjo naložiti kurji davek v podobi raznih »fondov«, iz katerih potem vzdržuje razne sole posebno za dresure mladih piščet, pa tudi na-se in na svoje ministre ne pozabi, kateri seveda, ker veliko potrebujejo, zahtevajo sebi »orlov« del. V tej »kurji državi« kokoši in piščeta navadno stradajo — ker v svoji skrbi za »gospoda« trgajo veliko od svojih kljunov, samo da se ne zamerijo njegovim prejasnosti. Svobode kokoši in piščeta ne poznajo. Gorje mu, kedor bi hotel kokodakati ali pa tudi le misliti drugače, kakor hoče Orel njih gospod. Takoj bi bil v nevarnosti zgubiti »sodruštvo«. Geslo cele družine je: enakost vseh in skupna last. Kako si ta ptičji rod misli to enakost in skupno last, naj priča sledeča zgodbica, katero so objavili razni listi: V Nyerigyhazá na Ogerskem so hoteli socialni demokratje napraviti »mali kšeft«. Hodili so kupovat tobak, in ko je bilo treba plačati, so se izgovarjali in sklicevali na svoj program, češ, nam ni treba plačevati. Neki trgovec je moral zapreti trgovino, da se je znebil »kupovalcev«. Dogherski socialisti so zahtevali od posestnice Renée Wahrmann, da jim izroči polovico premoženja, ako bi ne hotela, se ga bodo sami polastili. Neki Kööski kmet-socialist, ki ima 60 oralov posesti, je rekel ondotnemu nad sodniku na vprašanje, zakaj hoče še več — da mora v socialno demokratični državi posedati sto oralov zemlje. V Berkeju so napravili načrt razdeliti ondotna posestva; po tem načrtu bi ostalo baronu Bela Lipthaj 15 oralov. — Kje je pa družih 85? Tako vidimo, da v »kur-

niku« socialno demokratske države ne držijo preveč na »zakone« skupne posesti, enakosti in svobode. Vse gospodarstvo vodijo krivokljuni jastrebi, katerim so piščeta in kokoši le mastna piča, za katere jim pa niti skrbeti ni treba. Zato pa veliko bolj sovražijo krščansko socialno organizacijo, katera hoče pravičnosti za vse, ne pa samo za »višje«.

Voditelji socialnih demokratov. Na površju socialne demokracije so sledeči judje: v Avstriji dr. Adler, dr. Ellenbogen, dr. Ingwer, Austerlitz, dr. Morgenstern, Kohn, dr. Verkauf, dr. Berstel, brata Grün, Hers, Beer, Brod, Diamant, Berner, Seligman, Aron, S. Rubinstein itd. Voditelji nemške socialne demokracije so sledeči Abrahamovi pokolenjenci: Singer, Arons, Goldstein, Stadthagen, Wurm, dr. David, Simon, Katzenstein, E. Bernstein itd. Glavna kolovodji in fabrikanta socialno demokratičnega glasila »Vorwärts« v Berlinu sta juda Braun in Šenlaub, poročevalci pa: v Parizu žid Fränkl, v Švici žid Jakobi, na Angleškem žid Aveling, v Avstriji znani Adler. Kako je z »Arbeiter Zeitung«-o, pa itak vemo. V Rimu so pretečeno leto zasnevali socialno demokratični list »Avanti«, katerega višje varstvo sta prevzela žida Ferri in Lombroso, kot glavni poročevalci pa so sledeči: V Parizu žid Lafargue, na Angleškem židinja Marks, (hoči očeta sedanje socialne demokracije), na Španjskem žid Iglesias, v Avstriji zopet dr. Adler. Tako vidimo, da imajo socialni demokratje na celi črti voditelje skoro sama žide. V večini vsi časopisi so v njihovih rokah in kolikor jih ni naravnost, pa gotovo posredno. Delavci, pogledjte v dežele, kjer gospodari framasonski žid, kako se tam godi delavcem. Socialna demokracija ima iste in istega mnenja voditelje, ali ji moremo zaupati? Kdor vidi le eno ped pred nos, gotovo ne, ako hoče dobro delavskemu, to je svojemu stanu. Proč z judi — pijavkami! Družimo se v krepki krščansko socialni organizaciji in zmaga bo ljudska!

Iz St. Petra na Krasu 12. aprila. Socialni demokrati priredili so včeraj zvečer pri nas svoj shod, z namenom, da si tukaj ustanove svoje novo nepolitično društvo. Dasi se je priprava k temu vršila natihoma, je vse jedno prišlo kakih 60 oseb radovednega ljudstva skupaj. Otvoritelj shoda bil je neki neznani sprevodnik Piskar, kateri je prevzel tudi nalogo predsedništva. Ta je takoj v svojem nagovoru razburil poslušalce s tem, da je omenjal, da je bil nekdanji človek v razumu jednak živini. Ko je pa pričel društvena pravila v nemškem jeziku čitati, ni moglo ljudstvo več mirno vstrajati; vse prigovarjanje, da bode drugi govornik, g. Zavrtnik, kadar pride z vlakom iz Trsta, čital pravila v slovenščini, ni pomiril razburjenosti, zato je nastal nemir, glasno žvižganje in klici: mi smo Slovenci, zahtevamo v prvi vrsti slovensko itd. Le mirni besedi navzočega gospoda c. kr. okrajnega komisarja se je zahvaliti, da ni prišlo do izgreda. — Težko pričakovani, četrt na deseto uro došli g. Zavrtnik pojasnil je stvar in pomen današnjega shoda, prečital površno pravila, kar pa radi šumečih glasov ni bilo mogoče vsega razumeti. To vemo, da društvo ima namen, pustiti politiko in vero na stran, ud pa lahko postane vsak možki ali ženska z vplačilom 24 kr. in nadaljno mesečno udnino. Za tem predlaga novemu društvu nasvetovane odbornike, ter pravi, kdor je za te, naj vzdigne roko. Kaki štirje se odzovejo povabilu. G. Zavrtnik misleč, da so drugi proti, poprosi, naj vzdigne roko

tisti, kateri ni za ta odbor. Na ta poziv dvigne roko jedino »znani prijatelj« g. Zavrtnika. Ko gosp. Zavrtnik to vidi, oporeka, da ta nima pravice voliti, ker ni ud. Ta pa pripomni, da tu navzočih je malo ali nič udov tega društva. Ko pa g. Zavrtnik trdi, da on kakor bivši urednik »Delavca« vé, da je v Št. Petru okrog 70 udov, prosi dotični v dokaz svoje trditve, naj udje tega društva dvignejo roke. Ostalo je vse mirno. Udov za ustanovitev odbora ni bilo kar je dalo povod, da je ostal g. Zavrtnik na cedilu. Da se pa stvar za soc. demokrate lepše završi, nasvetoval je želez. ključar g. Legat: Ker je stvar vsa zmešana, naj se to odloži za prihodnji čas. To je vsem ugajalo, zato predsednik zaključil zborovanje. Polagoma smo se razšli. Gosp. Zavrtnik je tudi hitro pobral svoja šila, mogoče tudi kopita, kar bi bilo jako prav, saj je očitvidno in že večkrat omenjeno, da šentpeterskemu ljudstvu nobena judovska »godla« ne ugaja. — Drugod pa imejte somišljeniki pozor!

Drobtine.

Moderno paganstvo. Na Dunaji se je pred kratkim prigodil sledeči slučaj: Dve delavki, Marija Frank, in Ana Greifel sta bili zaslišani pred sodiščem kot pričji in sta prišli na prisego. Toda tu izpovesta, da sta brez vsake vere in da tudi ne moreta priseči na predpisani konfesijonelni način, pač pa, da sta pripravljeni priseči pri silnih močeh narave. Seveda ni moglo sodišče kaj takega privoliti. Torej sedaj, ko že skoraj 2000 let razliva krščanska omika svoj blagodejni vpliv po Evropi, padla je moderna družba tako daleč, da moli in obožava naravne moči, ogenj, vodo, solnce, kakor so to delali stari pagani. Socialna demokracija pa pospešuje to moderno paganstvo.

Slovenske pozivnice na nabor. Radovedni smo pričakovali, kakšne bodo letos pozivnice za vojaški nabor, kajti dosihdob so bile le samo nemške. A hvala Bogu, razveselili smo se nekateri, ki smo dobili čisto slovenske pozivnice in to letos prvokrat. Zahvaljujemo se c. kr. glavarstvu v Brežicah za to naklonjenost. Pa žalibog, tudi čisto nemških se je nekaj razdelilo in sicer čisto slovenskim sinovom. Ali morda niso za vse slovenske sinove jednake pravice? Opozarjamo torej one gospode v Brežicah, da naj nam ne kratijo vsem brez razločka slovenskih pozivnic za vojaški nabor, katere nam gredo po postavi. Ako pa bodo nemške, bodo vse romale nazaj na c. kr. glavarstvo.

Mihael Pustišek in več fantov.

Nečloveški čin. V kozjanski kaznilnici sta bila dva kaznjenca v sodnijski preiskavi vsled nekega požara. Dne 2. aprila se vzdigne eden kaznjencev, doma iz Loke, planinske župnije, zoper svojega tovariša, boječ, da ga ta ne izda in ga tako udari po glavi, da se je takoj mrtev zgrudil. To je naravnost sramotno za kaznilničnega čuvaja, da se kaj takega pripeti.

Poneverjenja socialnih demokratov. »Delavec« z dne 8. marca poroča z vidnim zadovoljstvom, da je krščansko-socialni blagajničar mestnega posojilnega društva v Černovicah poneveril 20.000 gld. Že to je neumno, da se govori o kršč. socializmu v Černovicah. Tam so na krmilu nemški liberalci in judje, o krščanskem socializmu v celi Bukovini, ki je večinoma razkolne vere, nič ne vedó. Vendar pa hočemo tudi mi jedenkrat »Delavcu« navesti par takih slučajev iz pravega rudečega tabora, pa smo pri tem tudi toliko pošteni, da povemo imena. Torej! Delavskemu konsumnemu društvu v Moravski Tribavi zmanjkalo je pogosto denarja v blagajnici. Slednjič so spazili zlodejca. Bil je »sodrug« Gustav Koppitz, slikar. Imel je veliko ponarejenih ključev. Blaga in denarja vzel je za kakih 100 gld. — Zadnji čas preiskala so ogrska oblastva vse knjige delavskih strokovnih društev. Pri zidarskem društvu manjkalo je 1050 gld.; vzel jih je blagajnik

Franc Stumpf. — Jožef Prohaska, blagajnik društva tlakalcev cest, dobil je 6 mesecev ječe, ker je vzel 500 gld. — V delavskem konsumnem društvu »Bratstvo« na Dunaju prišli so na sled velikemu poverjenju. Rudeči uslužbenci so zjemali za 1800 gld. blaga, dasi so imeli po 12 do 18 gld. plače na teden. Tukaj pometajte!

Družbe sv. Cirila in Metoda kava je izšla. Zaklopnice v narodnih baryah po $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{5}$, $\frac{1}{10}$ kg vsebine in ovitkom je napis: »Kava družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.« Varstvena znamka je podoba sv. Cirila in Metoda. Blago je iz najboljših cikorije. Cene na drobno in debelo so iste, kakor vsaki drugi, do sedaj rabljivi kavi. Založnik te kave je Ivan Jebračin, trgovec v Ljubljani, Valvazorjev trg. — Rojakinje in rojaki! Sezite po tej domači kavi, razširjajte ž njo slovensko ime in podpirajte družbo sv. Cirila in Metoda! — Osebito priporočamo našim častitim ženskim podružnicam družbe sv. Cirila in Metoda, naj v svoji obče priznani vnemi za narodovo korist delujejo v to, da bo leto obsorej rabila sleherna slovenska gospodinja te to izborna domačo kavo.

Kako potolaži denar nemirno vest? V mestu Monakovo so imeli delničarji ondote zloglasne igralnice svojo glavno skupščino, kjer so sklenili, da se najemna pogodba obnove za 50 let. Ker pa je kneza jela peči vest, ko vidi skoro dan na dan toliko ubogih žrtev, ki si vzamejo življenje vsled nesrečne igre, zato ni bil takoj pripravljen obnoviti pogodbo. A denar zmaga vse, tako tudi knezovo obotavljaje. Sklenili so delničarji, dati mu takoj 10 milijonov lir (1 lira = 44 kr.) in čez nekaj časa še 15 milijonov. Poleg tega dobi knez še 5 odstotkov od vseh dohodkov, kar jih je čez 25 milijonov. Družba podari zraven tega knezu monakovskemu 5 milijonov in 2 miliona, da za zgradbo gledališča, kateremu bo dajala 25.000 lir podpore vsako leto. — Tako je zmagal denar in sedaj ostane zopet nesrečna igravska beznica, kjer bodo lahkoživi in strastni igralci zapravljali svoje premoženje in potem — končali svoje življenje ali z revolverjem ali v morskih valovih.

Vzgoja pri socijalnih demokratih. Pred nekaj dnevi je prejel, kakor poroča »Arbeiter-Freunde«, gospod katehet v Fohnsdorfu pri Gradcu pismo naslednje vsebine: Povedati vam moram, da nimate pravice trpinčiti (!) moje hčere zaradi vsake malenkosti (!), ker sedaj sem še jaz oče in reditelj svojega otroka ter ga imam pravico vzgojiti kakor sam hočem. Ako bom opazil, da se otroku godi krivica, vzem ga bom iz šole in izučil po svoje, katekizem pa je pri meni privatna stvar. Zato vam povem odkrito, da katekizma hčeri ne bom kupil, in vam tudi zapovem, da jo radi tega ne smete kaznovati. — Vse »trpinčenje«, o katerem kleveta socijalistični oče, je obstalo v tem, da je morala hči stati v šoli pred klopio, ker se ni navadila krščanskega nauka in ni imela katekizma. Kriv je vsega seveda le socijalistični oče, kateremu je verá »zasebna stvar«. Kakšni so otroci, katere socijalisti sami vzgajajo brez katekizma, je znano dovolj.

Judov je na celém svetu 6 milijonov 300 tisoč. V Evropi jih je 5 milijonov 400 tisoč, v Aziji 30.000, v Afriki 25.000, v Ameriki 250.000. Nekaj jih je tudi v Avstraliji, a število je povsem neznatno. Največ jih je na Ruskem, namreč 2 milijona 552 tisoč; Avstro-Ogerska je osrečena z 1 milijonom 654 tisoči židov, od katerih jih živi v Galiciji 688.000 in na Ogerskem 800.000. Na Nemškem imajo judov 562.000, na Rumunskem 263.000, na Turškem 105.000, na Francoskem 52.000 in na Laškem 40.000. V samej Budimpešti je čez 150.000 judov. Ali ni torej pravo židovsko gnjezdo, ki zasluži res ime Judapest.

Gonja ali pa »sveta inkvizicija« bi se lahko reklo dejstvu, katerega je uprizorila »jugoslovanska socijalna demokracija« proti »Rdečem praporu«. Kakor je že sploh znano, bi radi vsi »sodrugje« prvaki sedeli okoli polnega lonca, katerega jim polnijo njih ovčice s svojimi krvavo prisluzenimi novci. Toda

ker to ni mogoče in jim skoro gotovo tudi »jdnakost vseh« to zabranjuje, nastali so med njimi prepiri, iz katerih se je rodil »Rdeči prapor«. Sodrug Zavrtnik, ki je socijalni demokraciji žrtvoval svojo eksistenco, je moral prepustiti »Delavca« in »Svobodo« Zadniku, ki bi, recimo, rad postal samovladar socijalne demokracije. Ker pa Zavrtnik tudi ne more živeti od zraka, jel je z nekaterimi tovariši v Trstu izdajati »svoj« list, to pa hudo peče socijalističnega kolovodjo Zadnika. Zadnji »Delavec« je prinesel kar dveje izjav proti »Rdečemu praporu« v svari soderugom, naj si ga ne naročajo, ker se ne strinja s sklepi božičnega strankarskega shoda. Nas seveda to ne briga, toda čudno je, kako se strinja z dotičnim shodom to, da zaslužene bojovníke mečejo v koš samo zato, da pride k piskru kdo drugi, ki ravno hoče priti. Iz tega se pač jasno razvidi, da socijalna demokracija ni nič drugega kot preskrbovalnica za ljudi, katerim delo smrdi. Preskrbovalci so pa pridni, a zaslepljeni delavci, ki dostikrat sami stradajo zato, da živé »führerji« brez dela.

Junaška dela socijalnih demokratov. Na velikonočno nedeljo popoldne imelo je pekovo strokovno društvo za Kranjsko svojo deželno konferenco. Na to konferenco pridrili so se tudi sodrug Grdenč, Petrič in Mihevc. Na opomin predsednika, da na pekovski konferenci nimajo ničesar iskati, so se izgovarjali, da so bili povabljeni ter od stranke poslani. Kdo jih je povabil? No, mislim, da sami ne znajo, ker na vprašanje niso vedeli kaj odgovoriti. Po govoru gospoda Karliča, predsednika tega društva, ki je omenjal, da smo v strokovnem društvu vsi jednaki, naj si bode socijalni demokrat ali krščanski socijalist, nastalo je tako azijsko vpitje od dotičnih treh sodrugov in od dveh pekovskih pomočnikov Wolfa in Skrbica, da kaj takega pekovsko društvo še ni doživelo. Med vsemi odlikoval se je še sodrug Wolf, ki hoče biti zvest posnemovalc dotičnega razgrajalca v parlamentu, nemškega nacionalca Wolfa. Tudi naš Wolf je poskušal svojo oliko s pestjo. Ko se je potem načelnik podal v par družih gostiln, so sodrugje pljuvali pred njega, rekoč, da je črn izdajalec in hinavec, da je samo na ulici socijalni demokrat, v društvu pa nič. To si smejo dotični razgrajalci zopet v svojo kroniko vpisati kot svoj junaki čin, kajti preprečili so nam konferenco in društvo oškodili, da se mogoče nič več ne opomore. Ker je potem gospod Karlič oddal ključe od blagajne ter odstopil od načelnštva, začela sta sodrugje: razviti Wolf ter znani Skrbie raznašati govorico, da sta načelnik Karlič ter blagajnik Urbar ogoljufala blagajno. Za to, da se tema dvema poštenje vrne, skrbela bode sodnija. Socijalistiška surovost se je tu zopet pokazala. Tem ljudem ni nič mar za pravi delavski blagor, marveč samo za podlo svojo stranko, oziroma za groše, ki jih žanjejo pri nji. V resnici, strokovna je samo — surovost pri njih in sovraštvo do krščanskih socijalcev.

Zakaj smo antisemiti? Dr. Ratzinger piše: »Izsessayanje človeštva po kapitalizmu pravilno napreduje, kakor bi bilo naravni zakon. Ako se ne bo ničesar storilo zoper to, bo v 50, ali vsaj v 100 letih vsa človeška družba v Evropi pripadla z vsem svojim imetjem in posestvom izdana na milost in nemilost nekolicah judovskih milijardarov.«

Uhugi judje! O prav zanimivem slučaju, ki dokazuje, kako prostrano razširjeno je antisemistiško mišljenje, dasi je mnogo tajé ali je vsaj očitno ne priznavajo, poroča »Neue Fr. P.« V Bruslju so dali razumeti nekemu judu iz ugledne družine (ugledne so vse judovske družine — seveda v judovskih časnikih), ki se je oglasil k diplomatski izkušnji, da si izpraševanje lahko prihrani, ker se vsled tihega sporazumljenja vseh vlad ne pripušča noben jud v diplomatsko službo. Torej celó vlade, ki očitno branijo jude, ne marajo na zaupnih mestih judov. Dreyfusov in drugih takih izdajavcev se je treba bati. Judovska politika. Angleska rodbina Rotšildov je pod se spravila naslednje glavne angleške časopise: 1. London Times, 2. Daily News, 3. Daily Telegraph, 4. Evening News in 5. St.

James Gazette. — Iz tega je lahko izprevideti, čegavo politiko in koristi in v kako neznanjski množini bodo zastopali in zagovarjali ti listi in kako bo rasel židovski upliv na javno mnenje. To se je gotovo zgodilo po napotku in nasvetu tistega juda Montefiore — po nemško Bumberg —, ki je nekoč svojim izvoljenim sojudom kot enajsto zapoved na srce položil in živo priporočil, naj se polasté časopisja in tiskarstva, ako hočejo gospodariti svetu.

Judovsko gospodstvo v Galiciji. Kdor ni skušal, ne more vedeti, kaj je judovsko gospodstvo nad kristjani. Dan za dnem nam skoro prinašajo listi poročila, kako gospodarijo judje nad poljskimi prebivalci v Galiciji. Galicija ima največ judov in zato je tudi ondi stanje ljudstva silno žalostno. Glavni vzrok temu je, da so nekdanji poljski kralji, ki so bili slepo orodje v rokah vsemogočnih plemenitšev, med l. 1340—1772, dovoljevali judom, da so se smeli slobodno naseljevati med poljskim narodom. Plemenitši so jim dajali še posebnih pravic — da, lahko rečemo, prodali so jim krščansko ljudstvo, posebno krščanske cerkve. Dobili so judje pravico zahtevati od ljudstva, ako je hotelo v cerkev, poseben davek, naj je bilo že to v denarju ali v blagu. Jud je imel cerkvene ključe in odprl je cerkev le za drag denar. Ako je ubogi kmet nesel ob Veliki noči svoj kolač blagoslovit, moral je prej plačati davek judu, ki je pritisnil svoj pečat na kruh in šele na to ga je mogel nesti v cerkev. Te žalostne razmere so ostale do mala se do dandanes v Galiciji, kjer ima jud glavno besedo na vsem gospodarskem polju. Pomilovanja vreden je poljski narod, ki ima v svoji sredi toliko pijavk, a le malo prijateljev, ki bi se žrtvovali zanj ter mu pomagali, znebiti se judovskega jarma.

Pred sodiščem. »Ali se ne sramujete, ko je vaša žena vsa črna od premnogih udarcev?« — »Toda, gospod sodnik, pri takem pretepu ni čuda, če kdo dobi več udarcev.«

Pri naboru. »No, Jože, kaj so pa tebi rekli pri naboru?« — Jože ponosno: »Čudili so se mi. Rekli so: Ko bi dečko ne bil krofast, ko bi ne bil škilav in ko bi imel raven hrbet ter ravne noge, bi bil gotovo najlepší vojak celega polka.«

Darovi:

Za dom delavskih stanov:

Č. g. Janez Pristov, kapelan v sv. Križu pri Litiji, 2 gld.

Za slov. katol. delavsko društvo:

Č. g. Janez Pristov, kapelan, 1 gld.

Mlad mož

išče službe kot lovski nadzornik pri kaki slovenski graščini. — Ponudbe A. D., poste restante, Kozje.

Prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu se priporočam v izdelovanje

vsakovrstne obleke

ter zagotavljam najsolidnišo postrežbo in znižane cene. Vsled mnogoletne izkušnje in z izpitom, ki sem ga napravil na Dunaju v prikovalni šoli, mi bo mogoče postreči in ustreči vsaki želji cenjenih gg. naročnikov.

Franco Pavšner,

krojač v Ljubljani,
Vodnikov trg št. 4.

Franc Granda

pek v Udmatu št. 108

priporoča kruh od najvišje do najnižje vrste in tudi vsakovrstne slaščice po najnižji ceni.